

Szerkesztői iroda:

Nagybecskerek Zápolya-
utca 1. hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1. hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:

Egész évre — 24 K
Félévre — 12 K
Negyedévre — 6 K
Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal veszi föl.
Azonkívül az összes hir-
detési irodák. :: ::

Megjelenik vasár- és
ünneppnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybecskerek, 1913.

XLII. évfolyam, 154. szám.

Hétfő, július 7.

Torontálvármegye egyhangu bizalma a kormánynak.

— Rendkívüli megyei közgyűlés. —

Nagybecskerek, jul. 7.

Torontálvármegye törvényhatósága ma délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott, hogy az időközben összegyűlt ügyeket elintézzék.

Az ilyen júliusi nyári közgyűlések rendszeresen csöndben, minden mozgalmasság nélkül folynak le, de ezuttal élénk színes élet hullámzott a vármegye ház tágas dísztermében, melyet a vármegye minden részéből nagyszámmal összegyűlt bizottsági tagok zsufolásig megtöltöttek.

Ezt a nagy élénkséget a politika vitte a nyári levegőbe, amelyet a tárgysorozat első pontja jelentett, amely pont Tisza István gróf miniszterelnök leiratát foglalta magában miniszterelnökké történt kinevezetéséről.

Amint a leirat felolvasása elhangzott, báró Pap Géza izzó szavai hangzottak föl s beszéde tüzes árja, szempillantás alatt viharos lelkesedésre gyújtotta a jelenlevőket és minden ízében meggyőző beszéde, amelylyel a mostani kormányzat áldásos tevékenységét esetelte, magával ragadta az egész törvényhatóságot, amely egy szívvel-lélekkel, tomboló tetszéssel, egyhangulag tette magáévá Pap Géza báró bizalmi indítványát, majd azt a szárnyalóan ékes szavú, művészi formájú felirattervezetet, amelyet dr. Vinczehidy Ernő megyei főjegyző irt és terjesztett a törvényhatóság elé.

A vármegye törvényhatósága bizalmi nyilatkozatának értékét különösen emeli az az imponáns egyhangúság, amely a mai közgyűlésen megnyilvánult, viharzó lelkes tüntetéssel fejezve ki tántorithatlan ragaszkodását és teljes bizalmát Tisza István gróf és kormánya iránt.

A közgyűlésről, amelynek főmomentuma a bizalmi nyilatkozat volt, a következő tudósításban számolunk be:

Tisza István gróf miniszterelnök leirata.

Dr. Dellimanics Lajos főispán pontban 10 órakor elfoglalta az elnöki széket s miután üdvözölte a nagyszámmal megjelent bizottsági tagokat és a közgyűlést megnyitotta,

dr. Vinczehidy Ernő megyei főjegyző előadó fölolvassa Tisza István gróf miniszterelnök leiratát a kormány kinevezéséről, kérve a törvényhatóság támogatását.

Pap Géza báró beszéde.

Most Pap Géza báró emelkedett szó-
lásra s a következő beszédet mondotta:

Méltóságos Főispán ur, tekintetes törvényhatósági bizottság!

Minden állampolgárt elsősorban és főképp érdekel az, hogy hazájának sorsa és politikai iránya kinek kezében, mily politikai felfogású férfúnak jövő munkásságára bízatik felséges urunk és királyunk által. A Torontálvármegyei Nemzeti Munkapárt és a törvényhatósági bizottság ketőzött örömmel fogadja felséges urunk és királyunk ezen legfelső elhatározását, hogy a főjegyző ur által felolvasott kormányelnököt és kormányfőfiakat bízta meg az ország ügyeinek vezetésével. (Ugy van! Ugy van!)

Kettős az öröm bennünk, tisztelt uraim, mert ezeket a férfiakat azoknak a

munkásoknak sorából emelte fel, kiket mi mint pártemberek, büszkén vallottunk és vallunk magunkénak. Ezek a munkapárt politikai irányához tartoztak, ahhoz a hatvanhetes zászlóhoz, melynek az ország érdekében előnyös politikáját valottuk és valljuk ma is. Az a munkapárt, melyet az ország többségének bizalma a közelmúltban az ország ügyeinek vezetésével bízott meg, rövid időtartamu munkássága alatt beigazolta, hogy azok a várakozások, melyeket az ország érdekében az egyesek működéséhez fűztek, képessé és hivatottá tesz az ország ügyeinek helyes vezetésére, mert rövid időn belül oly intézményeket hívott életre, melyek az ország általános érdekeit vannak hivatva szolgálni.

Nem akarom a tekintetes törvényhatósági bizottságot utatni azok felsorolásával, hogy az utolsó évek törvényhozási munkássága mennyi hasznos törvényt alkotott, csak röviden utalok egy párra.

A kétéves katonai szolgálat, mely ezer és ezer családnak egy évvel előbb adja vissza azt a munkaerőt, mely hivatva van az anyagiakat előteremteni. Mindnyájunk szívében kell, hogy éljen az a tudat és meggyőződés, hogy ily humánus intézkedés megtétele által ezer és ezer embernek halálját követelheti meg az a politikai irány, mely ily hasznos és humánus intézkedést valósít meg az ország lakóinak érdekében.

Ott van a családi pótlék kérdése. Mikor minden ember alig bir megküzdeni a létfenntartás nehézségeivel, mikor az általános drágaság, a megváltozott szociális viszonyok oly nehézre teszik a megélhetést, igyekezzetek megtalálni azokat a méltányos módokat és eszközöket, melyek a tisztviselők könnyebb megélhetését biztosítják.

A magyar nemzet egy régi vágya a magyar ágyugyár kérdése. Évek óta küzdöttünk a képviselőházban, delegációban, hogy Magyarország kapja meg a magyar ágyugyárat, mely a magyar állam egészének mintegy kiegészítője. Hiába küzdöttünk, nem sikerült eredményt elérni. A nemzeti munkapárt rövid működése alatt megvalósította a nemzet millióinak szívében élő ezen régi vágyat.

Ott van egy nagy kérdés, melylyel büszkén állhatunk a magyar nemzet színe elé, mert a mi mérsékelt politikai irányunkra és magatartásunkra mindig azt a súlyos vádat hallhatjuk, hogy nem viseltetünk elég érzéssel a nemzeti érdek megvédésével szemben ott, ahol ezek elintézése elsősorban függ. Fényes bizonyosság ezzel szemben a magyar gör. kath. püspökség felállítása, aminek nagy értékét és igaz horderejét csak azok tudják megérteni, akik előtt ismeretes, hogy egy ily kívánság elérése a legilletékesebb helyen is elérhetetlennek látszott. És a kormány helyes magatartásával lehetségessé vált ezt a kérdést ily előnyösen és a magyar szempont teljes megvédésével megoldani.

Méltóságos főispán ur, tekintetes törvényhatósági bizottság! Ezen tények nem ígéretek. Mi ígértük akkor, amikor az urak elé léptünk, hogy az ország ügyeinek vezetését a mi kezünkre bizzák és most már eredményekről tudunk beszámolni, olyanokról, amelyek igazolják, hogy egy igaz, becsületes ösztinte hatvanhetes politikát képviselünk, olyat, amely képes a nemzetet nemzeti irányban a vagyoni és anyagi haladás útjára vezetni.

Sokszoros szükség van arra, hogy a mai nagyon nehéz nemzetközi helyzetben együtt legyünk, összetartsunk és minden eszközt arra fordítsunk, hogy a kezeinkben levő hatalommal böles mérséklettel tudjunk élni akkor, ha hatalmunk érvényesítésére szükség lenne.

Ezen magatartásunk eredményezte azt, hogy a szomszédunkban dúló harcok közepette meg tudtuk védeni állami tekintélyünket és böles mérséklettel nem hagy-

tuk magunkat belesodorni kellemetlen nemzetközi viszályokba.

Szükséges volt, hogy konszolidált politikai helyzetet teremtsünk és ha a magyar nemzet érdekében a munkapárt egyebet nem tett volna, minthogy lehetővé tette, hogy Magyarországon konszolidált állapotok teremtsenek, hogy a hadsereget oly erőtényezőkhöz juttattuk — igaz, nagy anyagi érdekek árán, — ami tekintélyt adott neki, akkor a nemzeti munkapárt nemcsak befelé, de a nemzetközi vonatkozásokban is teljesítette azt a feladatot, amit a haza minden polgára elvárhatott tőle. (Igaz, ugy van! Eljenzés.)

Az utóbbi idők eseményei két nagy gondolatot fejlesztettek a milliók szívében.

Az egyik az, hogy a 67-es alapanb oly erőt birunk, amely képes arra, hogy idegen szomszédos államokkal szemben a nemzet békés megmaradását biztosítsa.

A másik, hogy ezen változott idők mellett a néptudat át kell legyen hatva attól, hogy az a hármasszövetség, melyet indokolatlanul annyiszor szoltak meg, nagy fentartó ereje és biztosítéka a mi békés megmaradásunknak és hogy ez a hármasszövetség nemcsak a magyar állam polgárainak, azok vagyoni és életbiztonságának, de az európai békének is fentartó ereje és bástvája.

Ez a kormány, amelynek a belpolitikában és a külpolitikában is általunk a gyakorlatban is helyesnek ismert elvei vannak, számíthat támogatásunkra, ennek támogatására büszkén vállalkozhatunk és azt a politikai zászlót, melyet eddig is követtünk, még magasabba tarthatjuk, mert azt látjuk, hogy elvei gyakorlati értékkel bírnak s általa az ország fentartását és boldogulását látjuk biztosítva.

Ezeknek az indokoknak alapján legyen szabad a következő határozati javaslatot elfogadásra ajánlanom:

A határozati javaslat.

Torontálvármegye törvényhatósága örömmel üdvözli Tisza István gróf elnöksége alatt megalakult kormányt, mert meggyőződése szerint a miniszterelnök erélyes és böles kormányzata képes lesz megtalálni azokat az eszközöket, amelyek az eddig elért eredmények biztosítása mellett a parlament normális munkásságát visszaállítsák s az országot a létfenntartó munka rendes tevékenységéhez visszavezessék.

Bizalommal viseltetünk a miniszterelnök és jeles munkatársainak önfeláldozó hazafiságuk, előrelátó böleségük és fáradságot nem ismerő munkásságuk iránt és teljes készséggel támogatjuk törekvéseiket.

Pap Géza báró tüzes lendülettel telt beszédét többször megszakította a viharos tetszészaj és éljenzés, amely a határozati javaslat után még megnövekedett s percekig tartó zugó éljenzés közben a törvényhatóság

egyhangulag magáévá tette a bizalmi nyilatkozatot.

Ezután ismét dr. Vinczehidy Ernő megyei főjegyző szólalt föl s előadta a kormányhoz intézendő felirat tervezetét, amely így hangzik:

Torontálvármegye fölirata.

Nagyméltóságú Miniszterelnök Ur!

Egy évtizeden belül másodizben vetjük kézhez Nagyméltóságod leiratát, melyben kormányelnökké való kineveztetését, egyuttal kormányának megalakítását közli

törvényhatóságunkkal s másodizben vagyunk azon helyzetben, hogy ezen eseményekkel szemben állást foglaljunk.

S ha már 10 évvel ezelőtt, addig kifejtett parlamenti működése alapján, jóleső megnyugvással fogadtuk e közlést s bizalmunkat azzal a tudattal előlegeztük kormányzatának, hogy az akkori, szintén súlyos helyzetben, az arravaló férfi került a megfelelő helyre, úgy ezen érzés ma, amidőn a lefolyt évek tapasztalataival gazdagabbak vagyunk, csak még erősebben, csak még teljesebben tölthet el bennünket. Ma, amidőn Nagyméltóságod egyéniségét kormányzati tények, súlyos események próbái, államférfiúi nagy elhatározások és cselekedetek kőbefaragva állítják nemzetünk szeméi elé.

Tíz esztendő előtt még közjogi kérdések megoldását várva, abban láttuk Nagyméltóságod hivatottságát, hogy nemzetünk souverain jogait kellően érvényesítve, a paritást gyakorlatilag is életre hívja.

Ma e feladatok már másodsorba kerültek. Azóta nagyot fordult a világ, dübörögvén rohan a történelem szekere s mi ismét ott állunk a világesemények országútján. Ujból érezzük nagy és súlyos történelmi hivatásunkat. Ismét körülöttünk tombol kelet és nyugat két ellenséges tengere s ismét mi kell, hogy legyünk az a szirt, melyen e hullámok megtörnek.

Valójában egy századdal öregeztünk meg e tíz esztendő alatt s már történelmi távlatból látjuk s ítéljük meg az akkori dolgokat. Ezért zsugorodnak össze s veszteneik jelentőségükből oly követelések, melyeket akkor nemzeti fejlődésünk elengedhetetlen feltételeinek tartottunk. S ez idő alatt lassankint anélkül, hogy észrevettük volna, elhagytuk azon egyoldalú közjogi gondolkodást is, mely a magyar állam feladatait, újabb alkotmányos életünk negyven esztendején át is, csak ez alapon mérlegelte.

Ma már nincs időnk Ausztriával foglalkozni, amikor nemzeti létünket veszélyeztető sötét felhők tömörülnek határaink mentén. Ma már nem engedhetjük meg magunknak a „vámszerződés” és „vámszövetség” vitájának fényűzését, amikor a Balkán háborúja bevilágított a nemzetközi helyzetbe s nyilvánvalóvá tette, hogy mi folyik körülöttünk. S a legkésebb dialektikával sem hárihatjuk el a veszedelmeket, amelyek ez országot mindenfelől fenyegetik. Ma már szemükbe kell néznünk a világeseményeknek s ahhoz mért kemény politikát kell követnünk.

Ujabb s nagyobb távlatok nyílnak meg előttünk. Uj s nagy feladatok várnak megoldásra, olyanok, melyek hazánk jövőjét vannak hivatva biztosítani.

E munkára senkit illetékesebbnek nem tartunk Nagyméltóságodnál. A megfelelő férfi ismét ott áll a magyar nemzet hajójának kormányánál. Dolgunk után nézhetünk — a kormányos örökösök. Az ő éles szeme, az ő tiszta feje, az ő áldozatra kész bátorsága megóvjá a drága rakományt, mely reáztatott.

Kegyelmes Ur!

Nagyméltóságodnak azon feladat elvégzésére, melyre vállalkozott, szüksége van a nemzet bizalmára. Ebben bőségesen volt és lesz is része. Az ország értelmiségének a törvényhatóságokban képviselt túlnyomóan nagy többsége méltányolja küzdelmeit, támogatja politikáját s bizik személyében. Az országnak viszont nyomasztó helyzetében önbizalomra van szüksége. S mert Nagyméltóságod komoly, munkás egyéniségével, szilárd férfiasságával, büszke magyarságával a nemzeti öntudatosságnak legragyogóbb képviselője, ezért különös szerencsének tartjuk, hogy most Ön vezeti kormányunkat.

Csudálatos a vezetésre termett férfi önbizalmának kisugárzó ereje. Amióta a kormányt Nagyméltóságod átvette, az a csüggedés, az a lehangoltság, mely áldatlan közállapotainknak, az az aggódó kétség, mely a külviszonyoknak folyománya, egy csapásra megszűnt. Ismét emelt fővel járunk. Bizunk magunkban, nemzetünk erejében, életképességében, jövő nagy hitvátságában. E főlemelő érzéssel üdvözljük Nagyméltóságodat s kormányának kiváló tagjait.

Kérjük a Gondviselést, juttasson Nagyméltóságoknál időt feladlataik elvégzésére, hogy nemzetünk benső erejében megnövekedve, intézményekkel biztosítva a teljesen akcióképes törvényhozói és par-

lamenti munkásság eleven erejével, szervezeten melessen a jövő nagy titkai elé.

A valóban szép fölíratot végig élénk tetszés kísérte s ugyancsak egyhangú viharos lelkesedéssel tette magáévá a törvényhatóság.

Amint a bizalmi nyilatkozat megtörtént, a közgyűlés visszaesett rendes keretébe s a többi adminisztratív jellegű tárgyakat vita nélkül egyhangulag az állandó választmány javaslata értelmében gyors egymásutánban elintézte a közgyűlés, amely 11 órára véget ért.

HIREK.

IDÓJARAS.

A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárásjelentése.

Július 7.

Barométer emelkedik 752.2. Délután 1.38 órakor: Hőmérő 23.0 C°. Hőmérséklet: maximum 6-ikán 27.3 C°, min. ma reggel 14.4 C°. Csapadék — Felhőzet Ci—St8. Szélirány és erősség S1. Jólát a következő 24 órára: Enyhe, sok helyütt esapadék.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 perctől másnap este 8 óra 38 percig; esapadék reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 percig; felhőzet Ci = fűtőfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = rétegesfelhő, Nb = esőfelhő, Ci—St = felhőfátyol, Ci—Cu = báránnyfelhő, Cu—St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szélereősség: 0 = szélesend, 8 = nagy vihar.

— A rendkívüli megyei közgyűlés.

Torontálvármegye törvényhatóságának mai rendkívüli közgyűlésén, amelynek főmomentuma a kormány iránti bizalmi nyilatkozat volt s amelyről lapunk élén számolunk be, — a többi jelentősebb tárgyak elintézése a következő volt: A közgyűlés pártolással fogadta Pozsonyvármegye határozatát a gyámpénztárban kezelt pénzek gyümölcsösztetéséről. Komáromvármegye határozatát az iskolamulasztások tárgyában és Tolnavármegye határozatát a munkásnő-otthonok felállítására tárgyában, Hajdúvármegye határozatát a címek, rangok és rendjelek eltörlése tárgyában, valamint Arad város határozatát az 1907-XIX. t.-e. revíziója tárgyában a közgyűlés tudomásul vette. Elfogadta továbbá a közgyűlés az alispáni előterjesztést a vármegyei alkalmazottak és utiszemélyzetnek betegség és baleset esetében való ellátásáról és a nagybecskereki közszéki közigazgatási tanfolyam épületének kibővítéséről. A többi kisebb ügyeket is mind az állandó választmány javaslata értelmében egyhangulag elfogadták.

— **Iparengedélyek.** A szombaton délelőtt tartott városi iparhatósági ülésen Ortner Miklós cipésmesterségre és Kutsra Ferenc pedig nőiszabóságra kapott iparengedélyt, illetve iparigazolványt.

— **Ügyészségi megbízott.** A m. kir. igazságügyminiszter S. Tóth István módosi kir. járásbírói jegyzőt a módosi kir. járásbírói mellett alkalmazott ügyészségi megbízott állandó helyetteséül rendelte ki.

— **A jótékony nőegylet közgyűlése.** A nagybecskereki jótékony nőegylet szombaton délután tartotta az egyesület óvodájának helyiségében ezidei rendes évi közgyűlést Steinitzer Gézáné elnöklésével. A közgyűlésről lapunk holnapi számában hozunk részletes tudósítást.

— **Kitüntetett tanító.** Mint Boresáról jelentik, ott legutóbb adta át ünnepiesen Zatkalik János gondnoksági elnök Krämer József boresai állami elemi iskolai igazgatótanítónak a kultúregyesület százkoronás jutalomdíját, amelylyel az egyesület a tanítót kiváló működéséért s a magyarosítás körül kifejtett sikeres tevékenységéért kitüntette.

— **Halálozás.** Barth Jakabné szül. Vogl Paula pénteken éjjel 63 éves korában Nagybecskereken meghalt.

— **Halálugrás a vonatról.** Pancsováról jelentik: Metzger Dávid és Metzger József a napokban vasuton Pancsovára igyekeztek. A bavanistei-uti vámház közelében mindketten leugrottak a robogó vonatról. Meg akarták takarítani a Temespartig terjedő utat, mert rokonaik ott künn, a bavanistei-uton laknak. A két Metzger azonban oly szerencsétlenül ugrott le a vonatról, hogy egyik, József, azonnal szörnyethalt, a másikat, Dávidot pedig életveszélyes sérüléseivel a kórházba szállították.

TÁVIRATOK.

Az új balkáni háború.

A diplomáciai viszony megszakítása. — Egy bolgár dandár szétverte az egész görög sereget. — A szerb-bolgár harcok. Szerb győzelem. — Románia. — Póttartalékosaink a határon maradnak. — Oroszország mozgósít. — A tőzsde.

Budapest, jul. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az új balkáni háborúról ma csak hézagos hírek jönnek. Pozitívum csak annyi van, hogy a volt szövetségesek ma már megszakították a diplomáciai viszonyt is s így a háború most hivatalosan folyik. Egy másik szenzációja a harcok eseményeknek, hogy egy bolgár hadosztály megverte az egész görög sereget. Az erről szóló jelentés Szófiából jön, de azt mondják, hogy autentikus.

Mai jelentéseink egyébként a következők:

A diplomáciai viszony megszakítása.

Budapest, jul. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Belgrádból sürgönyzik, a szerb kormány jegyzéket intézett a bolgár kormányhoz, hogy a diplomáciai viszonyt megszakítja s követét visszahívta.

Budapest, jul. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szófiái távirat szerint a bolgár kormány belgrádi, athéni és cettinjei követét visszahívta. A bolgár alattvalók védelmét a orosz konzulátusokra bízta.

Budapest, jul. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Athénből sürgönyzik, a szófiái görög követ ma Szófiából elutazott.

Budapest, jul. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szófiából sürgönyzik, a szerb, görög, montenegrói követek tegnap megjelentek a bolgár kormányánál és kormányaik nevében hivatalosan megüzenték a háborút. A követek azután elutaztak Szófiából.

Egy bolgár dandár szétverte az egész görög sereget.

Budapest, jul. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szófiából sürgönyzik: Avarkölnél Ivanov bolgár tábornok egyetlen dandárral megverte és szétszórta a görög király vezetése alatt álló nyolcvanezer főnyi görög sereget.

Budapest, jul. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szófiából sürgönyzik, a bolgárok hihetetlen győzelme a görögök felett, itt leirhatatlan lelkesedést kelt. Ivanov tábornok fegyvertényét páratlanul mondják a világtörténelemben. Ferdinánd király, mikor a győzelem hírért tolmácsolták előtte, örömeiben nem tudott szóhoz jutni.

Budapest, jul. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szófiából sürgöny-

zik, Ivanov tábornok győzelméről szóló jelentése kapcsán azt táviratozta, hogy dandára elég az egész görög hadsereg ellen s egy másik dandárra nincs szüksége.

A szerb hadsereg katasztrófája.

Budapest, jul. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Berlinből sürgönyzik, a bolgár csapatok a Timok divíziót teljesen megsemmisítették. A szerbek veszteségei kimondhatatlan nagyok.

Budapest, jul. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: Röviddel a Timok-hadosztály megsemmisítése után a bolgár csapatok **Koncsev tábornok vezetése alatt Kumanovonál megtámadták a moravai szerb hadsereget s azt körülzárván, teljesen szétszörták.**

Budapest, jul. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: **A szerb hadsereg tegnap a Morava völgyében katasztrófális vereséget szenvedett. A szerb hadsereg támadólag lépett föl a bolgár hadsereg ellen, amire a bolgárok ellentámadást intéztek a szerbek ellen s irtózatoss véres harc után a szerb hadsereg zömét megsemmisítették. Az I., III. és IV. szerb hadosztály teljesen megsemmisült. A 15 ezer főből álló egyik hadosztályból 11 ezer ember esett el s csak 4000 maradt meg. Ezek egyrésze széftutott, másrészt a bolgárok elfogták.**

Budapest, jul. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szófiából sürgönyzik: **A szerb csapatok ma két támadást intéztek Isztop mellett a bolgár csapatok ellen, a bolgárok azonban erélyes ellentámadással a szerbeket nagy veszteséggel visszaverték és megfutamtították.**

Rémület Belgrádban.

Budapest, jul. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Zimonyból sürgönyzik: **Belgrádban az eddigi lelkesedést nagy szomorúság és rémület váltotta föl. Minden kedvező híresztelés dacára már tudja a lakosság, hogy minden eddigi esata tulnyomó részben kedvezőtlenül végződött a szerbekre nézve. Már annak is hite jár, hogy a bolgárok Piroc előtt vannak s azt bekerítették. Rengeteg sebesültet hoznak a városba, akiket már nem tudnak elhelyezni. Holnap a Nemzeti Színházat, fürdőket, nagyobb magánházakat kórháznak rendezik be. Óriási baj, hogy nincs orvos és nagyon kevés a kőtörszer. A kormány ma behívta az utolsó korosztályt is, a 18 esztendősi fiuktól a 60 éves öreg emberekig. A kormány ma egy-két ujság kivételével valamennyi belgrádi ujságot elkobozta. Nagyon érezhető továbbá a pénzihiány s rendkívül aggodalmat kelt, hogy a hadiszerek is fogytán vannak. Általános a vélemény, hogy a helyzet kétségbeesítő.**

Szerb győzelmi hírek.

Budapest, jul. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Belgrádból sürgönyzik, a szerb csapatok igen véres harc után visszafoglalták Kocsána és Kriborál helységeket.

Budapest, jul. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Londonból sürgönyzik, a szerb csapatok egyrésze átlépte a bolgár határt és Küsztenid felé vonul.

Budapest, jul. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szófiából sürgönyzik: Miután a szerb csapatok meglehetősen jelentékeny erővel bolgár területre léptek, a bolgár kormány utasítást adott a hadvezetőségnek, hogy tegyen hasonló intézkedést és vonuljanak a bolgár csapatok szerb területre.

Budapest, jul. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádi jelentések szerint a bolgárok eddig 25 ezer halottat vésztettek, míg a szerbek vesztesége 15 ezer ember. A belgrádi jelentés azt mondja, hogy a bolgár hadseregben az eltemetetlen halottaktól járvány ütött ki.

Románia.

Budapest, jul. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bukarestből sürgönyzik, a mozgósítást, a csapatok szállítását ma éjjel a román hadvezetőség megkezdi. A király elutazik a főhadiszállásra.

Póttartalékosaink a határon maradnak.

Budapest, jul. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az újabb balkáni háboru kitörése előtt úgy volt, hogy a póttartalékosok július hónapban hazakerülnek. Bécsi jelentés szerint azonban a rezervisták továbbra is a határon kell, hogy maradjanak mindaddig, amíg az új balkáni háboru tartani fog.

Oroszország mozgósít.

Budapest, jul. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Londonból sürgönyzik: Ideérkezett szentpétervári távirat szerint az orosz kormány elrendelte a délkeleti határon levő helyőrségek mozgósítását elővigyázati szempontból.

A tőzsde.

Budapest, jul. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) A mai tőzsdén a déli zárlatkor a vezető értékek árfolyama a következő volt: Magyar Hitel 803.75, Osztrák Hitel 611.50, Koronajáradék 80.80, Jelzáloghitelbank 408, Leszámitoló Bank 501, Hazai Bank 275, Magyar Bank 524, Rimamurányi 669, Salgótarjáni 733, Közüti Vasut 624, Villamos Vasut 350.

Tisza István gróf Bécsben.

Budapest, jul. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Tisza István gróf ma reggel fél 8 órakor odaérkezett és a Magyar Házba szállt. Tisza István gróf a délelőtti folyamán fölkereste Berchtold gróf külügyminisztert, akivel hosszabban tanácskozott. Tisza István gróf ma este visszautazik Budapestre.

A póttartalékosok segélyezése.

Budapest, jul. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ausztriában törvény biztosítja a póttartalékosok segélyezését, a magyarországi póttartalékosok segélyezését azonban nem. A póttartalékosok még mindig a határon vannak s február óta családjaik nem kaptak segélyt. Ez nagy elégedetlenséget kelt a magyar póttartalékosok között. Hazay Samu br. honvédelmi miniszter tárgyalásokat folytatott Bécsben a magyar póttartalékosok segélyezése ügyében. A napokban megjött Bécsből az erre vonatkozó rendelkezés, melynek alapján a honvédelmi minisztérium és a pénzügyminisztérium között megállapodás jött létre, mely a következőkben foglalható össze: Még e hónapban segélyt osztanak ki a tartalékosoknak és póttartalékosok családtagjai között. A kiosztást a honvédelmi minisztérium előterjesztése alapján a pénzügyminisztérium végzi. A minimális segély 60 korona, a maximális 120 korona lesz. A kiosztás alapjául vétetik, hogy kinek hány keresetre szoruló családtagja van és hogy a fővárosban, rendezett tanácsu városban és községben lakik-e. A fővárosiak a legtöbbet, a községiak a legkevesebbet fogják kapni. Az, hogy ki milyen jövedelmű és társadalmi állású, nem jön tekintetbe.

Béke a horvátokkal.

Budapest, jul. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint ismeretes, Tisza István gróf miniszterelnök a horvát unionistákkal való tárgyalások során megegyezésre jutott. A miniszterelnök szükségesnek tartja a vasuti szolgálati pragmatika revízióját és a kérdést mielőbb

megoldani kívánja. Téves az a híresztelés, hogy ez a magyar érdekek feladását jelenti. A horvátországi vasutakon a horvát nyelv a forgalom könnyebb lebonyolítása céljából ugyan tágabb tért fog nyerni, de ez még távolról sem mondható a zágrábi üzletvezetőség elhorvátosításának. Mint kormánykörökben kijelentették: az ilyen manőverre még egy valóban hazafiatlan kormány is hiába akarna vállalkozni. Zágrábi jelentés szerint az unionisták most mindent elkövetnek arra nézve, hogy kormányképes többséget hozzanak össze.

TŐZSDE.

(Árak 50 kilogrammonként.)

Buza (októberre)	11-21
Buza (1914 áprilisra)	11-71
Rozs (októberre)	8-89
Zab (októberre)	8-55
Tengeri (júliusra)	7-59
Tengeri (augusztusra)	7-82
Tengeri (1914. májusra)	7-29

Nyilatkozat.

E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Nyilatkozat.

Ullmann Miksa, a Strasser és König cég alkalmazottja, engem folyó hó 5-én a Lloyd-Társulat helyiségében megsértett. Székely Emil és Szentirmai Pál urak útján tőle elégtételt kérve, azt ő gyáván megtagadta, amit megbizottaim írásbeli nyilatkozatával bizonyíthatok. Ezek után az ügyet részemről befejezteknek tekintem.

Ungár Sándor.

801—1913. végrh. sz.

392—1

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a perlaszi kir. járásbírósnak 1913. évi P. v. 26/4. számú végzése következtében Török Lajos perlaszi ügyvéd, esőtömeggondnok által képviselt vb. Perlesz Jónás esőtömegébe leltározott 190 métermázsa csöves tengeri és 294 korona 36 fillér értékű követelések nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a perlaszi kir. járásbírósnak 1913. évi P. v. 26/4. számú végzése folytán Torontálsziget községben vagyonbukott lakásán leendő megtartására 1913. évi július hó 7-ik napjának délután 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Perlaszon, 1913. évi június hó 30. napján.

Szececsó Lajos, kir. bir. végrehajtó.

Aki mindennap következetesen használja az Odolt, az mai ismereteink szerint az elképzelhető legjobb száj- és fogápolást gyakorolja.

Ára: nagy üveg 2.— k, kis üveg 1.20 k.

Urak, mezőgazdák, cséplőgép-tulajdonosok figyelmébe!

Mentőszekrény

cséplőgépekhez, valamint a mentőszekrényhez tartozó összes cikkek a belügyminiszteri rendeletnek megfelelően, külön is kaphatók

Melkuhn Dezső drogériájában
Nagybecskerek, Hunyadi-(fő-)utca.

Ugyanott az összes állatgyógyászati, gazdasági és fertőtlenítő cikkek is jutányos áron beszerezhetők.

363-16.5

Olcsó konviktus

Nagybecskereken.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület védnöksége alatt álló polgári és felső kereskedelmi iskolai fiúnevelőintézetbe a felvételi díj 40 K. — Havidíj 38 K.

Különösen azon szülőknek ajánlható, akik gyermekeikkel a magyar nyelvet is elsajátíttatni akarják.

Bővebb felvilágosítással szolgál

Erdős Béla tanár Nagybecskerek

373-27.4

Dolova község előljárástól.

2147-913. sz.

384-3.2

Árlejtési hirdetmény.

Dolova község képviselőtestületének 41/1913.

kgy. számú határozata folytán két ártézi kutat szándékozik furatni a község alatt fekvő területen, mely munkalat folyó évi július hó 20-án délelőtt 9 órakor Dolova község házában tartandó szóbeli árlejtésen fog kiadni, fent jelzett időig szabályszerűen kiállított és felbélyegzett írásbeli ajánlatok beadhatók.

Vállalkozók által az árlejtés megkezdése előtt 200 korona bannapénz teendő le, mely összeg a képviselőtestület jóváhagyása után 400 koronára egészítendő ki.

A közelebbi feltételek a községi jegyzői irodában tekinthetők meg.

Dolován, 1913. évi július hó 2-án.

Az előljárástól.

Most jelent meg

SOMFAI JÁNOS ÚJ KÖNYVE

KÉT VILÁG (egy kapitalista és egy szocialista levelei)

ÉS NEHÁNY NOVELLA

Ára bérmentes küldéssel 4 korona.

Megrendelhető a „Torontál” szerkesztőségében és kapható minden könyvkereskedésben.

142-x83

Költözködés folytán különféle berendezési tárgy,

lámpa és szép takaréklámpa

olcsón eladó.

Bővebbet: Weisz Hermannál.

389-1.1

Zsombolyai járás főszolgabírájától.

5408-913. szám.

383-3.3

Pályázati hirdetmény.

A zsombolyai járáshoz tartozó szenthuberii körjegyzőségnek rendszeresített segédjegyzői állás megüresedvén, arra pályázatot hirdetek.

Ezen állás javadalmazása évi 1000 korona fizetés, évi 200 korona lakbér és fizetési kiegészítési államszegély 200 korona, összesen 1400 korona.

Felhívom a pályázni óhajtókat, hogy az 1886. évi I. t.-c. 6. szakasza és az 1900. évi XX. t.-c. 3. szakaszában körülírt minősítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket hozzám folyó évi július hó 22-én délután 5 óráig adják be, mert a később érkezőket figyelembe nem veszem.

A választás kitűzése iránt a pályázati határidő letelte után fogok intézkedni.

Zsombolya, 1913. évi július hó 1-én.

Fóris, főszolgabíró.

Magyar királyi államvasutak
ad 114961/913. F. IV. a. 1797-1.1

Hirdetmény.

Értesítjük a t. szállító közönséget, hogy az állomásainkon, valamint a kezelésünkben lévő vasutak állomásain feladásra kerülő áruk és élőállatoknak fuvarozási biztosítása iránt kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak jóváhagyásával az „Európai áru- és podgyászbiztosító részvénytársaság” budapesti céggel szerződést kötöttünk.

E szerződés alapján köteles a nevezett részvénytársaság a feladók kívánságára a feladásra kerülő áruk és élő állatoknak fuvarozási biztosítását az egész vasuti szállítási útvonalra az elveszéssel, hiánnyal és sérüléssel járó veszélyek ellen elvállalni.

A biztosítás az áru felvételi helyeken alkalmazottainknál a biztosítási összeg bemenése és a biztosítási díj kiegyenlítése által köthető.

A biztosításra nézve az állomásokon kifüggesztett hirdetményekben foglalt általános biztosítási feltételek és díjszabály mérvadók.

A biztosítási feltételek szerint a részvénytársaság a vasutak fuvarozási felelősségén túlterjedő és a kártérítési összeg jelentékenyen felemelt mértékéig vállal felelősséget.

A részvénytársaság a biztosított áruknál előforduló elveszések, hiányok és sérülések következtében bejelentett kárigényeket kereskedelmi szervezetéből folyó egyszerű ügyvitel folytán a legrövidebb idő alatt intézi el.

Az áruk biztosításáért fizetendő: fuvarlevelenként 20 fillér kezelési illeték és ezen felül a biztosítási összeg minden 100 koronája után Magyarország, Ausztria, Bosznia-Hercegovina területére, valamint Németországba és Svájcba feladott küldeményeknél 10 fillér, a többi európai országokba feladott küldeményeknél pedig 15, illetve 20 fillér. A biztosítási díj lerovása a fuvarlevelek hátlapjára ragasztandó bélyegjegyekkel történik.

Az európai áru- és podgyászbiztosító társaság az állomásokon kifüggesztett hirdetményekben foglalt általános biztosítási feltételekből eltérő és a szállító közönség érdekeinek további kielégítésére alkalmas különleges biztosítások kötését is vállalja. Az ilyen különleges biztosítások kötését alkalmazottaink is közvetítik.

Tekintettel azokra az előnyökre, amelyek az áruk fuvarozási biztosításából a szállító felekre használnak, közegeinket utasítottuk, hogy az arubiztosítást a szállító közönség figyelmébe ajánlják és a szállító közönségnek a biztosításra vonatkozólag mindennemű felvilágosítást készséggel adjanak meg. Kiváncra pedig a részvénytársaságnak a biztosítás feltételeit és díjszabályát magában foglaló prospektusait szolgáltatassák ki.

Az európai áru- és podgyászbiztosító részvénytársaság igazgatósága (Budapest, V., Eötvös-tér 2.) az általános biztosítási feltételekről és biztosítási díjszabályról kiváncra bárkinek lenyomatot küld és minden természetű felvilágosítást közvetlenül is megad.

A részvénytársaság hasznos és közérdekű szolgálatait a t. szállító közönség figyelmébe ajánljuk.

Budapest, 1913. június hó.

Az igazgatóság.

Hirdetéseket jutányos árért közöl a „Torontál”

politikai napilap kiadóhivatala, mely lap a legrégebb, legelterjedtebb, legolvasottabb napilap Torontálvármegyében.